

**NORA
KOMMUN**

Strategi för krisberedskap

2019-2023

Antagen av kommunfullmäktige

2019-12-11

§ 125

Dnr: Ks2019-436

Policy/strategi/plan/reglemente
Riktlinjer
Regler/rutiner

Innehåll

Innehåll	1
1. Inledning	2
Syfte	2
Inriktning och ansvar för kommunens krisberedskap	3
Risk- och sårbarhetsanalys	4
Uppgifter enligt Lag	4
Uppgifter enligt överenskommelsen	4
Kommunens målsättning	4
Planering	5
Uppgifter enligt lag	5
Uppgifter enligt överenskommelsen	5
Kommunens målsättning	6
Geografiskt områdesansvar	6
Uppgifter enligt lag	6
Uppgifter enligt överenskommelsen	6
Kommunens målsättning	7
Utbildning och övning	7
Uppgifter enligt lag	7
Uppgifter enligt överenskommelse	7
Kommunens målsättning	7
Rapportering	8
Uppgifter enligt lag	8
Uppgifter enligt överenskommelsen	8
Kommunens målsättning	8
Ekonomi	9
Referenser	10

1. Inledning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tecknat en överenskommelse med Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB). Överenskommelsen (SKL 18/03101) reglerar kommunernas ersättning och de uppgifter kommunerna enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Enligt överenskommelsen ska ett styrdokument¹ för kommunens arbete med krisberedskap tas fram och fastställas av kommunfullmäktige. Styrdokumentet ska bland annat innehålla den övergripande processen för arbetet med kommunens risk och sårbarhetsanalys, kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar och vilka planer som ska tas fram eller uppdateras under mandatperioden.

Extra ordinär händelse

Kommunens åtagande enligt LEH utgår från begreppet extraordinär händelse i fredstid som det är definierat i 1 kap. 4 §:

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.”

Civilt försvar

En viktig grund för kommunernas arbete med civilt försvar är de uppgifter som framgår av LEH (2006:544). Lagen innehåller bestämmelser som syftar till att kommuner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. På samma sätt uppnås också en grundläggande förmåga till civilt försvar. Kommunens arbete med civilt försvar kan därför under aktuell period komma att sammanfalla med kommunens arbete med krisberedskap. De delar av kommunens arbete som är direkt riktade mot arbete med civilt försvar ingår inte i detta dokument.

Syfte

Syftet med styrdokumentet är att beskriva det arbete inom krisberedskap som ska bedrivas i kommunen under mandatperioden 2019-2023 för att fullgöra kommunens åtagande enligt Överenskommelsen om kommunernas krisberedskap och LEH (2006:544). Styrdokumentet ska innehålla den övergripande styrning av det arbete med krisberedskap som ska bedrivas under mandatperioden 2019-2023.

¹ Styrdokumentet benämns i Nora kommun som Strategi för krisberedskap

Inriktning och ansvar för kommunens krisberedskap

Kommunen har ett ansvar för att värna liv och hälsa, trygga livsnödvändig försörjning samt verka för att grundläggande värden och samhällsviktiga funktioner upprätthålls. Kommunen ska arbeta för att minska risken för att oönskade händelser inträffar, för att reducera konsekvenserna om något ändå skulle inträffa och för att ha en god förmåga att hantera ”krissituationer i fred”.

Svensk krishantering vilar på tre principer:

- Ansvarsprincipen innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha motsvarande ansvar under kris- och krigssituationer.
- Likhetsprincipen innebär att en verksamhets organisation och lokalisering så långt som möjligt ska överensstämma i fred, kris och krig.
- Närhetsprincipen innebär att kriser ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

Det är den nämnd, kommundirektör tillika förvaltningschef, verksamhetschef, enhetschef, förbund och bolag som är ansvarig i vardagen som också är ansvarig inför och vid en kris och extraordinär händelse. Ansvaret gäller att bedriva systematiskt arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, prioriteringar och implementering av åtgärder samt uppföljning och utvärdering som en naturlig del av verksamhetens normala arbetsprocesser. Ansvaret gäller också ett kontinuerligt arbete för minskade risker och sårbarheter i egen verksamhet samt för ökad hanteringsförmåga.

Krisledningsnämnden i Nora kommun utgörs av ledningsutskottet. De uppgifter som krisledningsnämnden har att fullgöra vid en kris och extraordinär händelse framgår i krisledningsnämndens reglemente².

I kommundirektörens instruktion³ tydliggörs vilket ansvar denne har vid en kris och extraordinär händelse.

Krisledningsstab består av en stabschef, säkerhetssamordnare och ett flertal olika funktioner. Sedan avgör händelsens karaktär och utveckling vilka funktioner som behövs. Staben kan växla från att utgöras av ett fåtal personer till att bestå av en större grupp. Krisledningsstaben ska, då den aktiveras, kunna bedriva samverkan, omvärldsbevakning, information, framtagande av lägesbild samt analysera händelseutvecklingen på kort och lång sikt.

² Antaget , datum och §

³ Beslutade, 2018-02-07, Ks § 11

Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen ska under det första kalenderåret vid ny mandatperiod genomföra en analys av vilka hot, risker och sårbarheter som finns inom kommunen. Analysen utgör en grund i kommunens krisberedskapsarbete, är till för att öka medvetenheten och stärka kunskapen, samt ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga. Analysen är också till för att ge ett underlag för samhällsplanering och information om samhällets risker till allmänheten samt anställda.

Uppgifter enligt Lag

- Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (2 kap. 1 § LEH).

Uppgifter enligt överenskommelsen

- Kommunens ska bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalysen som avser det geografiska områdesansvaret, kommunens organisation, samt berörda kommunala bolag och kommunförbund.
- Kommunens ska använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Kommunens ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret. Underlaget ska användas i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Kommunens målsättning

Målet är att risk- och sårbarhetsanalysen och krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för förebyggande åtgärder, planering, utbildningar och övningar i syfte att stärka kommunens förmåga att hantera kriser och minska samhällsstörningarnas skadlighet på människors liv, hälsa, egendom och miljö. Målet är också att dokumentet ska vara levande och användas under hela mandatperioden.

Planering

För kommunen uppstår en samhällsstörning när organisationen måste hantera en händelse som inte ryms inom rådande verksamhet och funktioner. Samhällsstörningen definieras av att den kräver en snabbare hantering, ökat informationsflöde, ytterligare kompetens samt mer resurser än vad kommunens organisation är dimensionerad för i vardagen.

Uppgifter enligt lag

- Kommunen ska med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser (2 kap. 1 § LEH).
- Fullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer (6 kap. 44 § kommunallagen)
- Kommunstyrelsen ska i en instruktion fastställa hur kommundirektören ska leda förvaltningen under kommunstyrelsen. Instruktionen ska också fastställa kommundirektörens övriga uppgifter (7 kap. 2 § kommunallagen)

Uppgifter enligt överenskommelsen

- Kommunen ska ta fram ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap. Styrdokumentet ska ange kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden och innehålla:
 - övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunförbund.
 - kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
 - kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
 - vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.
- beslutas av kommunfullmäktige
- Kommunens ska ta fram ett reglemente för krisledningsnämnden.
 - beslutas av kommunfullmäktige.
- Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap.
- Kommunen ska ta fram en plan för hantering av extraordinära händelser. Planen ska innehålla:
 - hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser.
 - hur kommunens organisation för krisledning ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning.
 - vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som disponeras vid extraordinära händelser.
- beslutas av lägst kommundirektören.
- Kommunen ska ta fram en utbildnings- och övningsplan.
 - beslutas av lägst kommundirektören.

Kommunens målsättning

Att kommunen har de dokument och planer som överenskommelsen anger. Bland annat ett dokument som beskriver hur kommunen ska organisera sig under en extraordinär händelse. Att det dokumentet beskriver organisation, ledningsstruktur och definierar platser som förberetts för krisledning. Att kommunen har en väl förberedd organisation som snabbt kan skapa lägesbild samt leda och samordna insatser så att konsekvenserna begränsas. Att verksamheter har verksamhetsspecifika rutiner för extraordinära händelser. Att verksamheter som bedriver samhällsviktig verksamhet⁴ arbetar med kontinuitetsplanering, vilket handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet, oavsett vad som inträffar.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen ska verka för att olika aktörer inom det geografiska området som kommunen utgör samverkar och uppnår samordning inför extra ordinära händelser. Kommunen har även i uppdrag att samverka och samordna planerings- och förberedelsearbetet samt att under en samhällsstörning skapa förutsättningar för att krishantering och information samordnas mellan de olika berörda aktörerna.

Uppgifter enligt lag

- Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att (2 kap. 7 § LEH):
 1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
 2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
 3. information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Uppgifter enligt överenskommelsen

- Kommunen ska ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.
- Kommunen ska under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- Kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse.
- Kommunen ska verka för att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.

⁴ Def: en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor; – ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället; – verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt (MSBFS 2015:5).

- Kommunens förberedelser inför extraordinära händelser samverka med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför det egna geografiska området. En förutsättning för att samverkan ska ske är att de externa aktörerna vill och kan samverka med kommunen.
- Berörda kommuner ska säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarningar genom att ljudsändare underhålls

Kommunens målsättning

Målet är att ha en fungerande samverkan, ledning och samordnad kommunikation vid en extraordinär händelse. Att kommunen genom att identifiera och upprätta kontakter och samverkansformer med andra krisaktörer, såväl privata som offentliga, har en grundläggande förståelse för samverkande aktörers organisationer, inneboende förutsättningar och möjligheter att göra insatser.

Utbildning och övning

Kommunen ska se till att berörd personal och förtroendevalda har den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid samhällsstörningar och extraordinära händelser.

Uppgifter enligt lag

- Kommunen ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal för den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid (2 kap. 8 § LEH).

Uppgifter enligt överenskommelse

- Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Även kommunens beredskapsfunktioner inom till exempel kommunalteknisk försörjning och krisstöd ska vara utbildade och övade.
- Kommunen ska genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Kommunens krisledningsnämnd och tjänstemannaledning ska övas minst en gång per mandatperiod.
- Kommunen ska, i den utsträckning tillfälle ges, delta i planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på regional eller nationell nivå som avser fredstida kriser.

Kommunens målsättning

Målet för utbildning och övning är att kommunen har förmåga att förebygga, hantera och utvärdera extraordinära händelser. Att kommunen har en förberedd organisation som kan skapa lägesbild, leda, samordna insatser och aktiviteter så att konsekvenserna av en händelse begränsas. Att övningar utvärderas och erfarenheterna återinförs i kommunens arbete med krisberedskap och däri aktuella planer.

Rapportering

Kommunen ska hålla den myndighet⁵ som regeringen bestämt informerad om vilka åtgärder som vidtagits (enligt kap 2 i LEH) och hur åtgärderna påverkat krisberedskapen. Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämt lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillstånd och den förväntade utveckling samt om vidtagna och planerade åtgärder. Kommunens ska även informera den myndighet som regeringen bestämt vid händelser som kan spridas till andra delar av länet och eventuellt utvecklas till en extraordinär händelse.

Uppgifter enligt lag

- Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkar krisberedskapsläget (2 kap. 9 § LEH).
- Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder (2 kap. 9 § LEH).

Uppgifter enligt överenskommelsen

- Kommunens ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (t.ex. WIS och Rakel)
- Kommunen ska ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

Kommunens målsättning

Att kommunen har förmåga att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik som tillämpas nationellt och regionalt för ledning och samverkan i kris. Att kommunen har förmåga att ge den myndighet som regeringen bestämmer en samlad rapport om risker och sårbarheter i kommunen, och om lokala förberedelser inför en extraordinär händelse, samt en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

⁵ Länsstyrelsen

Ekonomi

Staten betalar årligen en ersättning, bestående av ett grundbelopp och ett baserad på invånarantalet⁶, till kommuner för fullgörande av uppgifter enligt lag och överenskommelse. För Nora kommun handlar det om totalt ca 500 tkr per år, under gällande mandatperiod.

Hela den statliga ersättningen ska användas till uppgifterna som anges i *Överenskommelse om kommunernas arbete med krisberedskap 2019-2022*. Ersättningen bör i första hand⁷ användas för att finansiera personalkostnader, men det är även möjligt att använda ersättning till verksamhet såsom bland annat risk- och sårbarhetsanalyser, planering, geografiskt områdesansvar, övning, utbildning och deltagande i regionala och nationella utvecklingsarbeten. Finansierade åtgärder ska kunna härledas till uppgifterna i kap. 2 och 3 i LEH

Finansierade åtgärder ska avse förberedande och förebyggande arbete. Vidtagna åtgärder ska öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser. Ersättningen får inte användas till åtgärder för att hantera en inträffad händelse och ska endast utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbete med krisberedskap.

Kommunen ska årligen redovisa till länsstyrelsen hur ersättningen har använts och hur aktiviteterna har stärkt arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter. Länsstyrelsen använder underlaget för bedömning av kommunens arbete med uppgifterna i överenskommelserna. Uppföljningen av kommunens arbete med civilt försvar samordnas med uppföljning av krisberedskap.

Om inte ersättningen används enligt förordningen (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH) kan länsstyrelsen föreslå MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut utifrån länsstyrelsens rapportering.

⁴ Ersättningen som baseras på invånarantal ska för år 2018 till 2020 utgå från invånarantal i kommunen den 31 december 2017.

⁷ Undantaget är den del av VMA-ersättningen som ska användas för att betala telematikabonnemang

Referenser

Anvisningar för användningen av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar (MSB 2019-00265).

Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Inriktning anslag 2:4, Krisberedskap 2019 (MSB 2018-01969)

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5).

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap (MSB 2018-09779, SKL 18/03101).